

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИХОВАННЯМ СТУДЕНТІВ

У статті представлено теоретичне обґрунтування та опис критеріїв оцінювання системи управління виховання студентів, спрямованої на розвиток їхньої духовності. До критеріїв віднесено наявність ієрархії цілей на різних управлінських рівнях, відповідність структури системи управління вихованням поставленим цілям, сформованість цілісної системи виховання як об'єкта управління, систематичне здійснення моніторингу діяльності системи.

Ключові слова: *духовність, виховання студентів, система управління вихованням студентів у вищій школі.*

Методичне забезпечення виховного процесу вищого навчального закладу потребує постійного ретельного моніторингу, адже виховання студента як духовної особистості виступає актуальною проблемою сьогодення. Духовність особистості є предметом дослідження багатьох науковців: В. Афанасьєв, І. Бех, М. Боришевський, І. Зязюн, Н. Іщук, В. Кремень, С. Рубінштейн, О. Сухомлинська, М. Шилова, В. Якупін та ін.

Сукупність найкращих рис та якостей, які повинні формуватись в кожній молодій людині, становить основу духовної особистості і є відображенням її світогляду, моральних ідеалів, переконань. Духовна особистість є носієм моральних норм, які відображаються на її характері та поведінці. Як наголошував М. Бердяєв, духовність – це специфічна якість людини, що характеризує мотивацію поведінки особистості, а також потребу в пізнанні світу, самопізнанні, пошуку сенсу життя та свого призначення. “Духовність, що йде із глибини, і тією силою, яка утворює і підтримує особистість в людині” [1, с. 325].

Від духовним вихованням ми розуміємо працю педагогічного колективу, який створює умови для формування таких рис характеру, які є основою розвитку найкращих стосунків, поглядів, переконань. Але для цього необхідно, щоб кожна молода людина, перш за все, навчилась самостійно мислити, робити свій власний вибір та відповідати за нього. Тільки тоді вона зможе збагачувати свої знання, вдосконалювати свої розумові здібності, оновлювати та розвивати свій творчий потенціал, спрямовуючи це на задоволення потреб суспільства.

Формування духовної особистості потребує від навчального закладу постійного вдосконалення системи виховання, переосмислення традиційних форм, що неможливо без опори на науково-теоретичні знання закономірностей розвитку особистості, процесів, які домінують у самосвідомості молодої людини, а також врахування вікових особливостей. Для розв'язання виховних завдань необхідною умовою є створення інфраструктури виховного процесу, до складу якої входять суб'єкти виховної діяльності. Вона уповноважена координувати та контролювати діяльність всіх підрозділів щодо виконання поставлених завдань, а також повинна відображати єдність дій між усіма її структурними елементами.

У педагогічній теорії і практиці можна виділити три основні підходи до способу аналізу ефективності системи управління вихованням:

1) як критерії оцінки ефективності системи управління (суб'єкта управління) розглядати умови, в яких вона функціонує (прогностичні, психолого-педагогічні, кадрові, організаційні, правові тощо);

2) оцінювати ефективність системи управління через оцінку ефективності виховної системи – об'єкта управління, а саме через оцінку кінцевого результату виховної діяльності – рівня вихованості студентів (оцінка рівня розвитку соціально і професійно значущих якостей особистості);

3) визначати ефективність системи управління вихованням через оцінку рівня розвитку управлінських якостей студента як об'єкта управління.

Аналіз переваг і недоліків вищеназваних способів оцінки дозволяє зробити висновок про перспективність суб'єктно-об'єктного підходу до розробки критеріїв, що є синтезом наведених методів, а саме: облік максимальної кількості істотних чинників, що впливають на процес управління

вихованням студентів, визначення результативності управлінської системи через визначення рівня досягнення виховної мети, аналіз продуктивності діяльності лідерів студентського самоврядування.

Теоретичний аналіз дозволив розробити систему критеріїв, яку ми поклали в основу емпіричного етапу нашого дослідження:

- наявність ієрархії цілей на різних управлінських рівнях, що припускає чітке нормативне розділення функціональних обов'язків учасників управлінської діяльності;
- відповідність структури системи управління вихованням поставленим цілям;
- систематичне здійснення аналізу ефективності управління суб'єктами управлінської діяльності;
- сформованість цілісної системи виховання як об'єкта управління;
- наявність критеріїв оцінки якості функціонування системи виховної роботи ВНЗ як об'єкта управління.

Розроблені критерії є показниками основних, пов'язаних між собою управлінських етапів, що дозволяє проводити проміжну оцінку управлінського циклу, вони охоплюють сферу суб'єктно-об'єктних відносин в процесі управління вихованням і дозволяють зробити висновки з приводу кінцевого результату даного процесу, а також вказують напрям подальшого удосконалення управлінської діяльності.

Цінність виховної інфраструктури, яка набуває системного характеру, базується на демократичних та гуманних стосунках між студентами і викладачами, що відображається на їх спільній діяльності. Це забезпечує тісну взаємодію професорсько-викладацького складу і студентів, надає можливості для цілеспрямованої діяльності щодо духовного, культурного, інтелектуального розвитку, соціальної і психологічної підтримки особистості в її саморозвитку, самовихованні, самореалізації. Тому на сучасному етапі для реформування освіти значно посилюються вимоги для кожного викладача, його професіоналізму, самосвідомості, ефективного та творчого підходу до навчально-виховного процесу. Від цього залежить формування духовної особистості.

Використана література:

1. Бердяев Н. А. Экзистенциальная диалектика божественного и человеческого / Н. А. Бердяев. – М. : АСТ; Х. : Фолио, 2005. – 623 с.

Abstract

In the article presents a theoretical justification and description of evaluation criteria system of education aimed at students develop their spirituality. The criteria referred availability hierarchy of objectives at different levels of management, compliance governance structure of education goals and formation of an integrated system of education as facility management, systematic monitoring of the system.

Keywords: *spirituality, education students, education system of students in higher education.*

УДК 159.944.4.37.011.3-057.87

Каськов І. В., Єрошкіна М. В.

СТРЕС ЯК ДЕСТРУКТИВНИЙ ЧИННИК НАВЧАННЯ СТУДЕНТА ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА

В статті розглядаються особливості стресу як деструктивного чинника навчальної діяльності студента психолога у ВНЗ. Акцент робиться на причинах виникнення, особливостях перебігу стресових станів у студентів психологів та необхідності впровадженні певного психологічного впливу для подолання стану неспокою та дистресу, що сприятиме успішному навчанню та здатності зберігати контроль і критичність у непростих життєвих ситуаціях.

Ключові слова: *стрес, емоційний стрес, стресори, навчання, еустрес, дистрес.*